

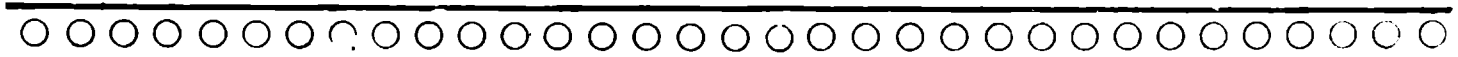
خۆاندەك د
«دېرۇكا چىرۇكا»
گوردى يا ھونەرى» دا و
چەند تى دىتەك

★ اسماعيل ابراهيم بادى ★

چىرۇكا كوردى يە، ھەرومسا دگەل دەقى چىرۇكا (كندو) ي و چىرۇكا (كريم سعید زانستى). پشتى خاوندنا وى، من گەلەك بەفرى زانى قان چەند تى دیتنا بەرچاف كەم.

بەرھەمى دومابىنى ژنئىسىنىت ھىژا (شعبان مزبىرى)، [دېرۇكا چىرۇكا كوردى يا ھونەرى] يە. ئەف بەرھەمە ل سەر چىرۇكا فونادى تەممويه كو ئىكەمىن

كەت، چىكى! نائى (خليل موطكى) د چ ژىدەرادا نەھاتىە كو ئەفئىن لىەر دەست ژبىل گوتارا سەيدائى^(۱). لى، پشتى ل دوڧ گەرباين خويا بو كو نائى وى (خليل خەيالى موطكى يە)^(۲).

دبەرپەرى ل دوڧ دا نائى (خەلىل خەيالى) ھاتىە دگەل چەند ناپەكىت دى كو خەم خورىت كومەلا ھىقى بون و پاشى

ھىژابى... لسەر سەروپەرى روشنبىرى يا كوردى نەخفتى يە بۇرە ژوژ ناما (كوردستان) ھەتا دەھتە سەر باسئ كوڧقارا (ھەتاوى كورد). دبەرپەرى (۴) ى دا دبىژىت: «... كۈبەلەك چىكر بناڧى «ھىقى» شاسوارى ئەڧى مەيدانى (خليل موطكى) بو...». ب ھزرامن ئەڧە ژكوڧقارا (كاروان / ۷) گوتارا سەيدا (عبدالكریم فندى) وەرگرتى يە بىى دەست نىشان

خویا دکهت کومه لاه هیفی ژ کاریت خو راوهستیایه ژ بهر
بشکد اریا وان دجهنگا ئیکئی یا جیهانی دا - ئەز دشیم بیژم ئەف
به پیره ئانکو ئەف بابته ژگوتارا سهیدا (عبدالکریم فندی)
هاتیه وهرگرتن و بی ئاشکرا کرن، ههروهسا هندهک ژ
ژیدمهکنی دی^(۶).

دبه رپه ری (۶) ی دا ل ژیر ناڤی (دیروکا چیروکا
کوردی)، گه لهک و گه لهک ب کورتی ل سهر ناخفتی یه و دبیزیت:
«ههروهسا یا ههژی یی گوتنی یه کو ئەفی کوفاری ئیکه مین
چیروکا کوردی به لافه کری یه، ئەو ژی چیروکا (شه فیش) یا
فواد ته موی...»

یا شی ل سهر کوفاری دبیزیت: «ههروهسا پیتته کری یه ب
فولکلوری کوردی و گوتنیت پیشی یا دناڤ وان گوتارادا هاتیه
به لافه کرن... ئەفه و یا ههژی یی گوتنی یه دیسا ل هژمارا
سی یی دا چیرۆکه کا دی ژی یا کوردی یا هاتی یه به لافکرن، بناڤی
کندو) کندو کی یه... ئەفه ناس ناڤه که...»

دوان ریزکیت چویی دا سهیدا ب شانازی شه دبیزیت [یا
ههژی یی گوتنی یه] کو تو دبیزێ ئەفه جارا ئیکئی یه ئووی ئەف
چیرۆکه دهست نیشان کری^(۷). دیسان ناڤه که بو چیرۆکا ئیکئی
- نایه و کریه (شه فیش)، لی چیرۆکا بی ناڤه و ناڤی پاله وانێ
چیرۆکی ژی (شویش) ه، نابت هو ب ساناهی ناڤی لی دانین و
بکه یفاخو بکهینه شه فیش...!!

ل سهر فولکلوری... بابته ل سهر دیروکا چیروکا
کوردی یه و حق نه بو باسی فولکلوری هاتبا کرن دوی
به پیره ی دا، ههروهسا گوتنهک بتنی نه نیشانا هندێ یه کو
فولکلوری بکار ئینای، دڤیت جودا و ب دریزێ ل سهر
فولکلوری دروژی کورد دا هاتبا نفیسین.

چیرۆکا دی یا (کندو) ی کریه ناس ناڤ، نه مهرجه ناس
ناڤ بیت؛ بریار هو نه ب ساناهی نه بینه دان بی ی به لگه و
گروڤ، دبه رپه ری (۷) ی دا دبیزیت: «یا هاتی یه به لافه کرن ل
بن ناڤی (چیرۆکا کرمانجان) ژ ناڤی وئی یا دیاره کو ئەفه
چیرۆکه کا فولکلوری یه، به لی ومختی مروڤ ئەفی چیرۆکی
دخوینیت دی ههست کهت کو نه چیرۆکه کا فولکلوری یه به لکو
چیرۆکه کا ژمیژکی کندو هاتی یه نفیسین ئو قیایه و هکو

سهرهاتی یه کئی لی بکهت... دکوفاری دا یا هاتی یه به لاف کرن
لبن ناڤی (چیرۆکی کرمانجا) نزا بوچی لنگ سهیدا ی بو (چیرۆکا
کرمانجان) خویا دکهت کو چیرۆکه کا فولکلوری یه، لی (کندو)
نفیسه فانی وئی ب رهنگه کئی گه لهک جوان نفیسی یه و وهک
سهرهاتی یه کئی به لاف کریه و کو ژ زیره کی یا وی بویه.

دبه رپه ری (۸) ی داناڤی وان نفیسه ریته ل سهر چیروکا
(فونادی ته موی) نفیسین و به لافکرین دبیزیت: «سهیدا
(محمود زامدار) ئیکه مین کهس بوول سهر ئەفی چیرۆکێ نفیسی
ل روژناما (العراق) دا. به لی ئەوی چیرۆک ساخ نه کر پشتی
هینگی [انور محمد طاهر] ئەف چیرۆکه به لافه کر ل روژناما
هاوکاری دا...». راسته ل عراقی (محمود زامدار) ئیکه مین
کهس بو، لی دڤیت ژبیرنه که مین و بزانی کو د. جهلیل جهلیل
به ری وی ئەف چیرۆکه یا خویا کری ل سالا ۱۹۷۵ ی هه ر وهک
دبیزیت: «دهه ر دو هه ژمارین یه کهم ده، ب قه لهما فوناد ته مو
چیرۆکه ک جوان و ب زمانه کئی رهوان هاتی یه به لافکرن ئەوی
چیرۆکی گه لهک بال کشاندی یه و دبابه تی خوده یه که مین
میناکی نفیساندنا نه شر بوویه کو دکوفاری ده هاتی یه
به لافکرن...»^(۸)

دبیزین فونادی ته موی ئیکه مین چیرۆک نفیسه، لی ب
تی دیتنا سهیدا (عبدالرقيب يوسف) هوزانڤانی ب ناڤ و
دمنگ (فهقیی تهیران) ئیکه مین کهس بو چیرۆک نفیسی...
«تهیران یه کهم کهس بووه چیرۆکی کوردی نووسین مو
ئه توانین به یه کهم چیرۆک نووسی کورد له قه لهم
بدمین...»^(۹) لی نیازا وی ژی چیرۆکی ت ئایینی و
نه ته وایه تی نه و ب شیومیی هه له بستا فه هاندی یه، نه کو
چیرۆکا هونه ری.

هینا (حه سه ن جاف) دپه رتوکا خودا (چیرۆکی نوئی
کوردی) دا ل سهر قان رایا دبیزیت: «وه، بو مان ده رکه وت
چیرۆکی نوسراومان زوره و نووسه رانیس هه ر یه که سالی ک یان
چیرۆکی ک ده که نه سه ره تا. دوا روژیش تا زیاتر بتوانین
لا په ره کانی میژووی نه ته وایه تی و ئەدمبیمان هه لدمینه وه
راستی زیاترمان ده ست ده که وئی و له قوولایی بی بنی ده ریای
میژووماندا دمتوانین ئەومنده مرواری ده ر بهینین که ملی

راستی و گوردنی ئەدەبە کەمانی پێ برازینیەو...»^(۷)

بزرگینه نغیسینا کاک (شعبان) ی کو دناقدا ماقا چەند نغیسەرەکا بەرزەبویەو گەلەک خوب وئی چیرۆکی فە وەستاندی، دەقی وئی بە لافکرێه فە مینا سەیدایی هیژا (د. بدرخان سندی) دروژناما (العراق) دا گوتارەکا گەلەک جوان ل سەر چیرۆکی نغیسی بوب زمانی عەرەبی و چیرۆک دگەلدا بە لافکر بول ژیر ناخی [قصه اول قصة کردیه]، هەر وەسا سەیدا (رشید فندی) ژێ ئەف چیرۆکە گوهارتی یە عەرەبی و هەر دروژناما (العراق) دا بە لافکرێه و بەری د. بدرخان. لی مخابن نوکە ئەف هژماریت روژناما (العراق) لنگ من نەمانی، بە لی یی ژ هەمیا پتر خوب فنی کوفاری فە وەستاندی و ب تایبەتی چیرۆکا (فونادی تەممو) گەلەک گوتار ل سەر نغیسین و بە لافکرن و ماقا وئی بەرزەبویە و نە هاتیە دەست نیشان کرن کو سەیدایی (حجی جعفر) ه دکوفارا (روشنبری نوی) هژمارا (۱۰۲) گوتارەک بە لافکر ل سەر هەر سی گوتاریت هاتیە بە لافکرن ژلایی (انور محمد طاهر، رشیدی فندی و عبدالکریم فندی)^(۸). دەقی چیرۆکی و ان هەقەر کرینە دگەل یا کوفارا (روژی کورد) ئەو ژێ پشستی کرێه کورەکی ناخویی خاندی ل ئیکەتی یا نغیسەریت کورد تایی دھوکی ل روژا ۱۹۸۳/۷/۲۱^(۹) پاشی چیرۆک تبنی دکوفارا (بەیان) دا هژمارا (۹۶) ب زارافی کرمانجی یا خوارێ بە لافکر.^(۱۰)

دەرپەری (۹) ی دا دبیزیت: «بە لی نھۆ بو هەمی یا دیار بو کو چیرۆکا (لە خەوما) بو چارەمین چیرۆکا کوردی ئەو ژێ پشستی کو هاتیە دیار کرن کو «کندو» دوهمین چیرۆک نغیسە.. ئو «کریم زانستی، سی یەمین چیرۆک نغیسە پشستی کو هاتیە دیتن کو ئەوی چیرۆکەکا بە لافکر ل بەرپەریت روژناما (ژین) دا یاسالا (۱۹۲۴)....» لقیه دی بیژین: هەقالی هیژا هندی و هوسا بلەز چ بریارا نەدە - چنکی لەزکرن مروفی دئیختە گەلەک نەخووشی و ئاستەنگا، دیسان گەلەک خەلەتی ژێ خو دهاقیە مەیدانی و مروفی ئاگەه ژێ نینە.

لەورا دقیت بیژم ئەم نەشیین بیژین چیرۆکا (لە خەوما) چارەمین چیرۆکە، یان چیرۆکا (کندو) یا دوی یە، یان یا (کریم سعید زانستی) یا سیی یە. ل سەر چیرۆکا دوی چەند هزر و بیر

توکه بیت پەیدا بوین هیشتا ب درستی نە هاتیە زانین.

چیرۆک نغیسی بەرکەفتی (حسین عارف) دەرپەرتوکا خودا (چیرۆکی هونەری کوردی) ی دال سەر دەست پێ کرنا چیرۆکا هونەری ناخی چەند روژناما خویا دکەت بەری روژناما (ژیانەو) دەرکەفتی نە، دبیزیت: «بە لام له هیچ کامیکیاندا چیرۆکی هونەری (بابە مانا سەرمتایی یە کەشی بێ) بەدی ناکەین، تەنها هیندە نەبی کە تاک و تەرا گفت و گو یەکی سەرپی نیوان دوو یا سی کەسمان بەرچاو دەکەوئی کە بە نیازی ئاموزگاری کرن و بو مەبەستیکی سیاسی روژانە نو سراوون .. وەک (محاوهریه کی ئیقتیسادی) له ژماره ده - روژی ۴ / ئەیلوول / ۱۹۲۲) ی بانگی کوردستاندا کە احمد حمدی نو سنویتی ...» پاشی دبیزیت .. «بیگومان ئەمانە ئەگەر وەک کاریکی ئەدەبی مامەلەیان لە گەلدا بکری، دەبی بخریتە خانە ی شانۆگەری یەو نەک چیرۆک»^(۱۱)

هەر وەسا (د. بدرخان سندی) ئەخی (محاوهریه کی ئیقتیسادی) دەرپەریت چیرۆکا دوی یا هونەری یا کوردی و ب دریزی ل سەر چیرۆکی ئاخفتی یە و دەقی وئی بە لافکرێ یە ب زمانی عەرەبی.^(۱۲) سی کو ئافری یەکی بدمتە نغیسینا ماموستا (حسین عارف) ی. ئەو نغیسینا (احمد حمدی) پیدفی یە پتر ل دوڤ بچن چنکی ب رایا (حسین عارف) ی دبیتە شانۆگەری .. لی ل دوڤ چون و شروڤە کرنا هیژا (د. بدرخان سندی) چیرۆکەکا درسته و چ کیماسی تیدا نین.

هەر دەرپەری (۹) ی دا دبیزیت .. «ل قیری پیدفی یە بیژم کو چیرۆکا (شەفیش) یا بدویمای هاتی .. هەر چەندە ئەو لی دویماییکا پشکا دوی نغیسی یە دویمای هەیه .. بە لی ئەز دبیزم هەندە .. نزا چەوا ماف دایە خو دبیزیت (ئەز دبیزم هەندە)، باشە وە دیارە فونادی تەمموئی خەلەت بویە و نغیسی یە (داوی هەیه) !! ئانکو هیشتا یامای، هەر چەندە نغیسەری چەند بەلگە ژبو ئاخفتنا خو ئیناینە لی نەجهی باوهریی یە چنکی دەمی (روژی کورد) هاتیە گرتن ژبەر چەند ئەگەرەکان بویە و نەقیایە هەر وی بابەتی دوبارە کەتەفە د (هەتا وی کورد) دا ئانکو هەر ل سەر چیرۆکی بەردەوام بیت. لەورا رابویە هوزانەک

به لافكري به مينا چهند شيرمه تانه كو گوهدازی یا وی بکته و چاخنی نه و تیدا ژیاين گهلهك پیدئی شیرمه تا بویه و ریکنیت درست نیشا ملله تی بدمت .

دبه رپه ری (۱۰) ئی دال سهر بابته تی بنیاتیئت چیروکی ناخفتی به و چهند خالهك دست نیشان کرینه و دچیروکی دا جویه خاری .. به لی ب هزرمان نابیت ئه م مهرجیت نوکه بیت چیروکا هونه ری هه میا ل سهر چیروکا وی (تطبیق) بکه یین.^(۱۲) چنکی چیروکا وی به ره (۷۶) سالایا هاتیه به لاف. کرن ، دغان سالادا گهلهك مه سه بیت تورهمی په یدا بویه و هه تا نوکه ژی هه ری په یدا دبن .

ل سهر چیروکی كو دهقی وی به لافکریه دبه رپه ری (۱۲) ئی دا ئه م چ ل سهر نانفیسین چنکی نفیسینه کا به رفه هتر بی دفتیت و نه ویت به لافکرین هه میا جارها کا دی هه فبه ر بکه یینه فه .

دبه رپه ری (۱۹) ئی دال سهر چیروکا (کندوی دبیژیت : «ئه ف چیروکه بومن بو مه رهق - پشتی کو من ئه ف چیروکه ساخکری» ، ب هزرا سه یدا ای نه وی ئه ف چیروکه یادی تی و ساخ کری .. لی به ری نه و به لاف که ت ب چهند روژه کا هیژا (نوزاد علی احمد) فی چیروکی دست نیشان دکه ت دوی گوتارا خودا نه واکوفارا (روشنبری نوئی) دا هژمارا (۱۱۵) هه روهك دپه رتوکا خودا دست نیشان کری . جارها کا دی دئی بیژین مافی هیژا (حجی جعفر) هاتیه خارن چنکی نه وی به ری هه ر دووان (شعبان و نوزاد) ی نه و چیروک دست نیشان کری په و دکوفارا (به بیان) دا به لافکری به .^(۱۳)

نفیسه ری مه ژگوتارا (نوزاد علی احمد) ئه ف چهند ریژکه هه لبژارتینه .. «ئه گه ر نووسینه کی» فوئادته مو به چیروک دابنن پیویسته ئه م نووسینه ش به چیروک دابنن» ، ل فیره سه یدا نفیسینا کاک نوزادی فه بری به و رسته کا دی ژگوتاری هه لبژارتی به و دبیژیت : «ژماره (سی) ته و اوکه رو دوا به شی چیروکه که ی (فوواد ته مو) په چونکو نه وه ی جیی راستی به هه ر دوو نووسینه که ی واته دوو نووسینه که ی ژماره یه ک و دوو ژماره سی له یه کتر نزیکن و...»

ل سهر فی په ره گرافی کاک شعبان دبیژیت «نه خیر نه فه چیروکه کا

سه ره خویه .. ئه ف چیروکه نه پشکا سی یی به ...» .

ما که نگی کاک (نوزاد) ی وه گوتی به ، کو تاوانبار دبیت ل دوف گوتنا نفیسه ری مه ، دهمی ئه م زفری نه سه رگوتارا هیژا کاک (نوزاد) ی . ب فی رهنگی بومه خویا بو کو ب پسینار دبیژیت (نایا!!) لی یافه ر ئه م نفیسینا وی هه میی لهر چاف ریژکه یین .. «ئه گه ر نووسینه که ی (فوواد ته مو) به چیروک دابنن پیویسته ئه م نووسینه ش به چیروک دابنن! جا بو نه وه ی نووسینه که ی «فوواد ته مو» ، یان نووسینه که ی ژماره سی به چیروک و یه که م چیروکی کوردی له قه له م بدهین پیویسته زیاتر بچینه بنچ و بناوانی نووسینه کان و به شه کانی تری نووسینه که ی (فوواد ته مو) بدوژینه وه بزاین ناوی نووسینه که ی چی به ؟ چونکه به بی ناو بلاوکه راو ته وه ، یان بزاین نایا نووسینه که ی ژماره (سی) ته و اوکه رو دوا به شی چیروکه که ی (فوواد ته مو) به .^(۱۴)

ئه ف چیروکه ، یا (کندوی) ؛ نه چیروکه کا هونه ری به ، وه لی فولکلوری به و دبیت دست کاری تیدا کر بیت نانکو بیروکا (فکره) وی وهرگرت بیت و سهر و ژنوی نفیسی بیتفه و لدوف وی گوتنال دوماهی یی به ره فه فکر بیت دهمی دبیژیت [کلم الناس علی قدر عقولهم].^(۱۵) هه روه سا هه تا نوکه که سی نه گوتیه نه و چیروکه کا هونه ری به و دبیته چیروکا دوی مینا سه یدا (د . بدرخان سندی ، حجی جعفر ، یاسین قادر به ررنجی) کو نه ون یی ل سهر چیروکا دوی نفیسین . نانکو لسه ر فی چیروکی نفیسین .

دبه رپه ری (۲۲) ئی دال سهر چیروکا (بوچی جل خوارم) یا (کریم سعید زانستی) نفیسی به و دکه ته چیروکا سی یی ، کو به ری هینگی کاک (یاسین) ی به لاف کری و کر بو چیروکا دوی .^(۱۶) وه لی دبه رپه ری (۹) ئی دا دبیژیت «ئو که ریم زانستی سی یه مین چیروک نفیسه پشتی کو هاتی به دیتن کو نه وی چیروکا به لافکری ل سهر به رپه ری ژنوما (ژین) دا یاسالا (۱۹۲۴) ... ل فیره نزا نافی روژنوما (ژین) ژکیفه ئینا و چه و (ژیا نه وه) بو ژین !! دیسان سالایا ۱۹۲۵ ئی بو سالایا ۱۹۲۴ ئی . هه ر چهنده دبه رپه ری (۲۲) ئی دا ب درستی نفیسی به کو روژنوما [ژیا نه وه] هژمارا (۱۵) ل روژا ۱۶ شو بایاتا سالایا ۱۹۲۵ ئی به .

دفی گوتاری دامی نه فیال سهر دهقیئت چیروکا چ

بنقیسم، چنکی: من بابہ تہ کی بہر فرہتر یی بی ل ہزری ئو
ژی نوک: ہندہ ژیدہریت من دکیمن و ئہگہر چہند سہیداییت
بہر یزدہستی ہاریکاری بو من در یژکر دی ب بہر یگفہ ہیت و
ئہزی ل چاقرئی یا وان سہیدایان .

**بقی چہندی بومہ خویا بو، کو، نوکہ: فوئادی تہممو
یہکەمین چیرۆک نفیسہ و ئہم ب درستی نہشین بیزین
بیزان چیرۆک نفیس یی دوئی یہ سینی و... یہ .**
دوماہی یی داخازا بورینی و نفیسینیت جوانتر و کویرتر
ژاک شعبان مزیری دخوازین و ہەر سہرہراز بیت .

ژیدہر و دہمەن:

۱- عبد الکریم فندی: فوئادی تہمو کی یہ و چی یہ؟ / کوئارا
(کاروان) ہژمار / ۷ نیسان ۱۹۸۳ / بپ ۵۱ .

۲- / الدکتور کمال مظہر أحمد: کردستان فی سنوآت الحرب
العالمیة الاولی / ترجمہ: محمد الملا عبد الکریم / ط - بغداد -
۱۹۸۴ / ص ۱۰۲، ۱۰۳ .

ب / د. جہلیل جہلیل: کومہ لا ہیفا - ... فہگوہاستن ژ تیپین
لاتینی: عبد السلام علی میرزا / کوئارا (رؤشنبیری نوئی) ہژمار
/ ۱۱۶ کانوونی یہکەم ۱۹۸۸ بپ ۴۸ .

ج / جہمال خەزەندار: روژی کورد - ۱۹۱۳ / بغداد - ۱۹۸۱
/ بپ ۸

د / الدکتور بلہ ج شیرکوه البضیة الكردیة / مصر - ۱۹۳۰ /
ص .

۳- ژیدہرئی دوئی (۱) .

۴- دەقی چیرۆکا (کندوی ہیژا (حجی جعفری) دکوئارا
(بہیان) ہژمار / ۱۰۰ تشرینا دوئی ۱۹۸۴ دا بہ لافکر یہ ل
بہر پەری ۲۵-۲۶ و فەرۆزک بو فہکریہ و دبیزیت: «دەقی فئی
چیرۆکی من ژ کوئارا (بہیان) را شاندی یہ سالا ۱۵/۵/۱۹۸۳
.. کو ئہ فہ شانازی بو، بو ہیژا (حجی) بو جارا ئیکی ئوی
چیرۆک ساخ کری .

۵- ژیدہرئی دوئی (ب) .

۶- عبد الرقیب یوسف: دستنوسی «بہر صیصی عابید»
لہ بہرہمی «فہ فئی تہیران» کوئارا (نوسہری کورد) ہژمار ۲/
ئاب ۱۹۷۹ / بپ ۷۸ .

۷- حەسەن جاف: چیرۆکی نوینی کوردی بغداد - ۱۹۸۵ / بپ
۲۴-۲۵ .

۸- / انور محمد طاہر / فوئادی تہمو ئیکەمین چیرۆک نفیسی
کوردہ / روژناما (ہاوکاری) ہژمار / ۵۸۸ روژا
۱۹۸۱/۵/۲۱ .

ب / رشید فندی ئیکەمین چیرۆکا کوردی کوئارا (بہیان) ہژمار
/ ۸۶ سالا ۱۹۸۳ .

ج / عبد الکریم فندی: فوئادی تہمو کی یہ و چی یہ؟ / ژیدہرئی
ئیکی .

۹- / مہتین: فوئادی تہمو و ئیکەمین چیرۆکا کوردی / کوئارا
(کاروان) ہژمار / ۱۲ ئیلولی ۱۹۸۳ / بپ ۱۳۵ .

ب / حجی جعفر / چیرۆکەک و سئ نفیسہ فان / کوئارا
(رؤشنبیری نوئی) ہژمار / ۱۰۲ تہمووزی ۱۹۸۴ / بپ ۱۸۰ .

۱۰- حجی جعفر: شہویش / کوئارا (بہیان) ہژمار / ۹۶ مایسی
۱۹۸۴ / بپ ۴۲ - ۴۳ / ژمارہی تایبہتی بہ چیرۆک .

۱۱- حسین عارف: چیرۆکی ہونہری کوردی / بغداد - ۱۹۷۷
/ بپ ۱۲

۱۲- د. بدرخان السندي: شمعة مجهولة في تاريخ القصة
الکریة / جریة (العراق) العدد / ۲۸۸۱ لیوم
۱۹۸۸/۱۰/۲۳ ص

۱۳- بنیاتیت چیرۆکا ہونہری نہبەس ئہ فہنہ (پیش گوئن، گری
ئارمانج و رامان، زمان) ہر وہک دپہرتوکا ناقبری دا ہاتی، وہل
بیت گرنگتر بیت ماین و نہمازہ نوکە چیرۆکا ہونہری لسەر چ
بنیاتا ناہیتہ ئافاکرن .

۱۴- ژیدہرئی چاری .

۱۵- نوزاد علی احمد، لایہ نیک بوگہشہ پیدانی ئہ دەبی
مندالان / کوئارا (رؤشنبیری نوئی) ہژمار / ۱۱۵ ئیلولی
۱۹۸۷ / بپ ۱۰۹ .

۱۶- جہمال خەزەندار روژی کورد - ۱۹۱۳ / بغداد - ۱۹۸۱
/ بپ ۱۱۹

۱۷- یاسین قادر بہرزنجی / بوچی جل خوارم - دووم چیرۆکی
کوردی یہ / کوئارا (بہیان) ہژمار / ۱۲۷ تشرینی دووم
۱۹۸۷ / بپ ۸۵ .

